

Изб. 1076 – Изборник 1076 года : Тексты и исследования / изд. подгот. В. С. Гольщенко и др. ; под ред. С. И. Коткова ; Институт русского языка АН СССР. – М. : Наука, 1965. – 1091 с.

Лл. – Розов Н.Н. Синаодальный список сочинений Иллариона – русского писателя XI в. / Н.Н. Розов // *Slavia, časopis pro slovanskou filologii*. – Praha, 1963. – Roč. XXXII. – Seš. 2. – S. 141–175.

КПП – Киево-Печерский патерик / [подг. текста, перевод и комм. Л.А. Дмитриева] // Памятники литературы Древней Руси : XII век / вст. ст. Д.С. Лихачева ; сост. и общ. ред. Л.А. Дмитриева, Д.С. Лихачева ; оформл. худ. В. Вагина. – М. : Худ. литература, 1980. – С. 313–626.

К.Тур. Сл. – Святого Кирила мниха слово о снятии тѣла Христова с креста и о мироносицах // Памятники литературы Древней Руси : XII век / вст. ст. Д.С. Лихачева ; сост. и общ. ред. Л.А. Дмитриева, Д.С. Лихачева ; оформл. худ. В. Вагина. – М. : Худ. литература, 1980. – С. 310–323.

ЛП – Ипатьевская лѣтопись. // Полное собрание русских лѣтописей / Императ. Археогр. Коммисия. – Т. 2 : Ипатьевская лѣтопись. – 2-е изд. – СПб. : Типографія М.А. Александрова, 1908. – XVI с. – 938 стлб. – 87 с.

ЛЛ – Лаврентьевская летопись // Полное собрание русских летописей / Постоянная Ист.-Археогр. Ком. АН СССР. – Т. 1 : Лаврентьевская летопись. – 2-е изд. – Ленинград : Изд-во АН СССР, 1926–1928. – VIII с. – 579 стлб.

ПВЛ – Повѣсть временныхъ лѣтъ // Полное собрание русских лѣтописей / Императ. Археогр. Коммисия. – Т. 2 : Ипатьевская лѣтопись. – 2-е изд. – СПб. : Типографія М.А. Александрова, 1908. – Стлб. 1–21.

ПМ – «Поученья» В. Мономаха // Полное собрание русских летописей / Постоянная Ист.-Археогр. Ком. АН СССР. – Т. 1 : Лаврентьевская летопись. – 2-е изд. – Ленинград : Изд-во АН СССР, 1926–1928. – Стлб. 240–256.

СДРЯ – Словарь древнерусского языка (XI–XIV вв.) : в 10 т. / АН СССР, Ин-т рус. языка ; [гл. ред. Р.И. Аванесов]. – М. : Русский язык, 1988–2012.

Ск. БГ – Княжеское житие. Сказание о Борисе и Глебе // Древняя русская литература : хрестоматия / сост. Н.И. Прокофьев. – М. : Наука, 1980. – С. 37–44.

Срезн. – Срезневский И.И. Материалы для словаря древне-русского языка по письменнымъ памятникамъ : у 3 т. / И.И. Срезневский. – СПб, 1893–1912.

ХД – «Хождение» игумена Даниила // Памятники литературы Древней Руси : XII век / вст. ст. Д.С. Лихачева ; сост. и общ. ред. Л.А. Дмитриева, Д.С. Лихачева ; оформл. худ. В. Вагина. – М. : Худ. литература, 1980. – С. 25–115.

УДК 811.161.2'373.612.2:004.81

Маркова О. І.

АНТРОПОМЕТАФОРА ЯК ЗАСІБ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ «ПАТРІОТИЗМ» У МОВІ ГАЗЕТИ «ДЗЕРКАЛО ТИЖНЯ»

У статті представлено результати дослідження антропометафори як засобу вербалізації концепту «патріотизм» у мові газети «Дзеркало тижня»: класифікація за тематичними групами ключових слів, що входять до відповідного метафоричного контексту, і за морфологічним виявом головного компонента.

Ключові слова: антропометафора, концепт, патріотизм, вербалізація.

Маркова О. І. Антропометафора как способ вербализации концепта «патриотизм» в текстах газеты «Зеркало недели». – Стаття.

В статье представлены результаты анализа антропометафору как способа вербализации концепта «патриотизм» в текстах газеты «Зеркало недели»: классификация по тематическим группам ключевых слов, входящих в соответствующий метафорический контекст, и по морфологическому проявлению главного компонента.

Ключевые слова: антропометафора, концепт, патриотизм, вербализация.

Markova O. I. Anthropometaphor as a means of verbalization of the patriotism concept in the language of the «Dzerkalo tyzhnya» newspaper. – Article.

The results of the study of anthropometaphor as a means of verbalization of the concept «patriotism» in the language of the «Dzerkalo Tyzhnya» newspaper are presented: classification by thematic groups of keywords that refer to the appropriate metaphorical context, and by morphological manifestation of the main component.

Key words: anthropometaphor, concept, patriotism, verbalization.

Нині в суспільстві спостерігається підвищений інтерес до феномену патріотизму, який містить у собі спонукальний складник, відіграючи провідну роль в об'єднанні індивідів для спільних, колективних дій. Передбачаючи наявність базових спільних цінностей, патріотизм у мові виражається через систему комплексної (культурно-ментально-мовної) одиниці – концепту.

За О.С. Кубряковою, концепт є оперативною одиницею пам'яті, відображеною у психіці люди-

ни; одиницею ментальних чи психічних ресурсів нашої свідомості й тієї інформаційної структури, яка відбиває знання та досвід людини у вигляді «квантів знання» [7, с. 90]. Концепт «патріотизм» породжений у свідомості, а продовжувати своє життя може й поза її межами, наприклад у текстах ЗМІ. З погляду мовознавства для його аналізу вимагається застосування комплексної методики дослідження, яка б поєднувала традиційні методи стилістичного, семіотичного й інших видів аналі-

зу, переосмислених крізь призму когнітивної парадигми [9, с. 113].

Нині пріоритетною позицією у вивченні метафори стало бачення її як основного мовного механізму, який організовує та структурує людське сприйняття довколишнього світу [14, с. 53]. Основною ментальною операцією концептуалізації та категоризації дійсності є метафоризація. Метафора як феномен свідомості проявляється не тільки в мові, але й у мисленні, в дії. «Наша буденна понятійна система, у межах якої ми думаємо та діємо, по суті своїй метафорична» [8, с. 25]. Виникаючи в мові постійно – від сфери повсякденно-побутового мовлення до мови науки, – метафори є незмінним знаряддям мислення та пізнання навколишнього світу [6, с. 121].

У мовознавстві неабиякий інтерес до феномену метафори підтверджується численними науковими розвідками. Розмаїття методів дослідження метафори може бути зведене до двох напрямів – традиційного (семантичного) і когнітивного (концептуального) [12, с. 32]. Дослідження метафори в межах когнітивної лінгвістики викликані необхідністю вивчення тих сфер, що звернені до мислення, пізнання та свідомості, до концептуальних систем [10, с. 120]. У концептуальному аналізі такі елементи необхідно співвіднести між собою й об'єднати в певну «концептуальну (схемну) структуру» [4, с. 149]. Створена модель не є експліцитно вираженою, її реконструкція залежить від уміння дослідника помітити певні закономірності [5, с. 13]. Основними передумовами когнітивного підходу до вивчення метафори стали положення про її ментальний характер (онтологічний аспект) і пізнавальний потенціал (епістемологічний аспект) [1, с. 16]. Метафора не просто засіб «прикрашення»; вона активно бере участь у розвитку знань, заміщуючи застарілі категорії новими, які дають змогу побачити проблему в іншому світлі, надаючи нам нові факти [3, с. 195].

У нашому дослідженні ми спиралися на теорію концептуальної (когнітивної) метафори Дж. Лакоффа та М. Джонсона. Концептуальна метафора розуміється як метафорична проекція (metaphorical mapping) когнітивної структури джерела (корелята) (source domain) на когнітивну структуру цілі (референта) (target domain). Когнітивну структуру джерела також називають концептуальним корелятом, а цілі – концептуальним референтом [8, с. 120]. Отже, під концептуальною метафорою «патріотизм» у нашій розвідці розуміється метафорична проекція когнітивної структури корелята «патріотизм» на певний референт, метафорично представлений у контексті. Корелят «патріотизм» представлено дефініціями, з'ясованими нами в різних джерелах, таких як словники, посібники тощо. Патріотизм називають і моральним принципом, і позицією, і почуттям, і політич-

ною ідеєю. Усі наведені тлумачення об'єднує те, що в їх центрі – Батьківщина та ставлення до неї [13, с. 56].

Матеріал дослідження складають 383 фрагменти тексту, що містять пропозиції, які характеризують концепт «патріотизм». Емпіричні дані одержано шляхом суцільної вибірки з текстів всеукраїнської газети «Дзеркало тижня» за період 2000–2016 років.

Серед усіх видів інформації, які є в опрацьованих нами текстах, особливо важливе значення має змістовно-підтекстова інформація, яка утворюється на межі змістовно-фактуальної та змістовно-концептуальної інформації. Це прихована інформація, яка вилучається реципієнтом завдяки здатності одиниць мови породжувати асоціативні та конотативні значення [2, с. 48]. Метафоричність фрази варто розглядати в широкому значенні, а не як результат використання одного тропу – метафори.

Об'єкт нашого дослідження становлять особливості вербалізації концепту «патріотизм» за допомогою антропоморфних метафор.

Предметом дослідження є метафоричні вислови, за допомогою яких концепт «патріотизм» одержує мовну об'єктивацію.

Важливість соціокультурного феномену «патріотизм» зумовила зацікавленість науковців змістом концепту «патріотизм», засобами його вербалізації. **Актуальність роботи** визначена ідеєю антропоцентричності, що є ключовою для сучасних мовознавчих розвідок, у яких інтерес науковців викликають мовні засоби, пов'язані з об'єктивацією глобальних суспільних аспектів, до яких, безумовно, належить патріотизм. Антропоморфна метафора як спосіб вербалізації концепту «патріотизм» у мовленнєвому дискурсі газети «Дзеркало тижня» ще не була об'єктом лінгвістичного дослідження.

У мовознавстві існує низка типологій метафор: за морфологічним виявом головного компонента: іменникові, прикметникові, дієслівні (Л. Андрієнко, М. Варламов та інші); за належністю до систем мови і мовлення: узуальні (згаслі, мовні), авторські (образні, оказіональні, мовленнєві) (В. Вовк, Т. Гончарова, Н. Кожевникова та інші); за семантикою: антропометафори (персоніфікація, уособлення), зоометафори, ботанометафори (або біометафори), метафори-опредмечування ознак (Б. Болквядзе, Т. Єщенко, А. Купіна, Л. Макаренко, О. Некрасова та інші); за структурою: прості (однокомпонентні), складні (багатокомпонентні) (Н. Арутюнова, Н. Варич, Л. Кноріна та інші).

Зміщення наукових пріоритетів у сферу вивчення когнітивних характеристик зумовило актуальність класифікації метафор за тематичними моделями (досліджують специфіку метафоризації лексики сфери життя, яка в той чи той період

особливо знакова для суспільства) і за характером подібності (антропоморфні, природоморфні, зокрема зооморфні, орнітоморфні, ботаноморфні, ландшафтні, соціоморфні, артефактні).

Мета нашої розвідки – дослідити мовну об'єктивізацію концепту «патріотизм» за допомогою антропометафор, класифікуючи їх за тематичними групами ключових слів, що входять до відповідного метафоричного контексту, і за морфологічним виявом головного компонента метафори.

Антропоморфізм – семіотичний принцип метафоризації, згідно з яким найменування людини, частин її тіла, ознак і дій за аналогією використовується на позначення інших предметних сфер, зокрема явищ природи, штучно створеного світу, тварин, рослин тощо [11, с. 33].

Виділяємо у нашій розвідці дієслівні антропометафори, у яких роль метафоризаційного слова відіграє дієслово, що семантично сконцентровує ознаку предмета, явища через зіставлення його з іншими предметами, явищами:

– антропометафори з ключовими словами на позначення динамічної сфери життєдіяльності людини з позитивною оцінністю, наприклад: *патріотизм справжній народився саме тут* (1), *монумент Незалежності повернув нашу історію... і розбудив у нас гордість і патріотизм* (2), *патріотизм і професіоналізм йдуть поруч* (3), *патріотизм охопив молодь* (4), *патріотизм не конфліктує з естетикою і професіоналізмом* (5), *патріотизм не суперечить любові* (6).

– антропометафори з ключовими словами на позначення динамічної сфери життєдіяльності людини з негативною оцінністю, наприклад: *як «патріоти» неньку доїдають* (7), *патріотизм закінчується* (8), *деякі моменти змусили патріотизм відійти сторону* (9).

– антропометафори, що називають психофізіологічні процеси, стани особистості, наприклад: *поєднати патріотизм зі здоровим глуздом* (10), *на зміну здоровому глузду мав прийти патріотизм* (11), *деякі люди тікають саме в такий патріотичний абсурд* (12), *патріотизм зігриває душу* (13), *слово «патріотизм» пройшло всі стадії розвитку та деградації* (14), *патріотизм, який виріс із гуманістичних ідей* (15), *переповнює патріотизм* (16), *патріотизм демпфірує мало не всі наявні соціальні проблеми* (17).

– антропометафоричні контексти з ключовими словами, що характеризують морально-етичну сферу людини, наприклад: *совість і справжній патріотизм вели його проти байдужості, хамства, скверни* (18), *черпають у патріотизмі сили, натхнення багато народів і країн* (19), *його народові не позичати патріотизму* (20), *гордість <...> переростає в патріотизм* (21), *патріотизм <...> змусить жертвувати чимсь* (22), *виростає патріотизм <...> не в останню чергу – з потреби пам'я-*

тати про кожного, хто зробив щось особливе для рідного краю (23), *патріотизм працює як вищий прояв мотивації* (24), *у багатьох із них говорить громадянська позиція та патріотизм* (25).

– антропометафори, які семантично корелюють з назвами реалій неживого світу, набуваючи статусу антропоморфізмів із негативною оцінністю, наприклад: *патріотизм має різні барви* (26), *розважливність перемогла патріотизм* (27), *патріотизм цього «кіно» <...> закінчується* (28).

– метафори, які семантично корелюють із назвами політичних реалій, набуваючи статусу антропоморфізмів з негативною оцінністю, наприклад: *патріотизм української влади має якийсь ситуативний характер* (29), *Кремль виростить патріотизм у молоді РФ за 2 млрд рублів* (30), *російська пропаганда розбудила <...> не самих росіян, а їхній патріотизм* (31), *як в українському суспільстві уживаються патріотизм і миролюбство до агресора* (32), *сально-квасний патріотизм політиків зазвичай обмежується часом телефірів* (33).

– антропометафори-переосмислення висловів, унаслідок чого відбувається зближення одних явищ, процесів, рис духовного і фізичного життя індивіда й соціуму з іншими, наприклад: *спроба зіграти у показовий патріотизм* (34), *кувати патріотизм футболом* (35), *Ми б і безкоштовно просували <...> патріотизм* (36), *патріотизм культивується в Росії* (37), *совковість маскується під патріотизм* (38).

– антропометафори, ключовими словами яких є конкретизатори індивідуальних властивостей людської особистості, які стосуються абстрактних категорій, наприклад: *патріотизм вилазить боком* (39), *людьми керує глобальний патріотизм* (40), *показати свій патріотизм* (41).

Також виділяємо у нашому дослідженні генитивні метафори, у яких роль метафоризаційного слова відіграє іменник:

– антропометафори з традиційними семантичними центрами-соматизмами, наприклад: *патріотизм має різні обличчя: від шовіністичного до чорносотенного* (42), *почуття патріотизму <...> йде від самого серця* (43).

– новітні індивідуально-авторські утворення, що функціонують як антропометафори-конкретизатори соціально-економічної сфери, наприклад: *монополія на патріотизм* (44), *п'ятирічка патріотизму у відсотках* (45), *дефіцит патріотизму* (46), *кожен із нас часто для себе лише хоче придбати патент на патріотизм* (47), *приватизувати патріотизм* (48), *перемога патріотизму над жадібністю іноземців* (49).

– індивідуально-авторські утворення, що функціонують як антропометафори-конкретизатори поняття «війна», наприклад: *в окопах патріотизму* (50), *хвиля патріотизму повернула втрачений бойовий дух* (51).

– антропометафори, які семантично корелюють із назвами реалій неживого світу: *урок розуміння патріотизму* (52), *на хвилі «відбудовчого патріотизму»* (53), *надлишок патріотизму, від якого хіба що щелепа не звело* (54), *ставка на регіональний патріотизм* (55).

Наведені приклади художніх засобів на позначення різних видів відчуттів є одночасно важливими компонентами метафоричних висловлювань, ілюструючи таке ментальне розуміння та сприйняття реальності, яке усвідомлюється надто образно та емоційно, бо написано з упровадженням ефекту семантичного зсуву з мовними одиницями чуттєвої сфери. Наприклад, *патріотизм став як спортивний костюм – «предметом» масової культури, який, як і спортивний костюм, використовується найчастіше не за призначенням* (56).

Часто в мові газети «Дзеркало тижня» зустрічаємо поняття, значення яких перебувають у відношенні протилежності концепту «патріотизм». Антоніми *антипатріотичний, квазіпатріотизм* (57), *псевдопатріотичний* (58), *лжепатріотичний* (59) та смислове поєднання слів *непатріотична ментальність* (60), *надлишок патріотизму* (61), *патріотичний абсурд* (62), *лжепатріотичне вогтузіння* (63) більш повно розкривають зміст концепту. Показний, галасливий, хибний патріотизм, що виявляється лише на словах, на сторінках газети отримує яскраву метафоричну вербалізацію: *сально-квасний патріотизм – свій до свого по своє* (64), *ситцевий патріотизм* (65), *ура-патріотизм* (66), *ура-шароварицьк – той, хто вдягає патріотизм як святкову одяжину* (67). *Некропатріотизм – любов до неіснуючої батьківщини* (68).

Висновки. Після аналізу тексту статей можемо зробити висновок, що в мові газети «Дзеркало тижня» особливо важливе значення має змістовно-підтекстова інформація, яка утворюється завдяки здатності метафоричної моделі породжувати асоціативні зв'язки. Поглиблення змісту концепту «патріотизм» відбувається через нову сполучуваність смислів, слів, а отже – через розширення контексту. Метафоричність фрази розглядалась як результат взаємодії тропів – метафори, порівняння, метонімії, епітета.

Поєднання двох підходів до класифікацій (за тематичними групами ключових слів, що входять до відповідного метафоричного контексту, і за морфологічним виявом головного компонента метафори), на наш погляд, дає змогу більш детально описати процес метафоризації в мові газети «Дзеркало тижня». Антропоморфні метафори репрезентують реальність (об'єкти, предмети, процеси тощо) сучасної України в метафоричних одиницях. Дослідження виявило, що більш продуктивними є дієслівні метафори, що образно-естетично описують динамічні ознаки, якості та характеристики людини (8 груп). Як свідчить наведений корпус прикладів, найбільш виразною характеристикою патріотизму є здатність діяти: *народився, працює, переростає, розбудив, не суперечить, не конфліктує, виростає, демпфірує* тощо. Генітивна антропометафора менш продуктивна – 4 групи. Мовна картина текстів газети «Дзеркало тижня» має переважно антропоцентричний характер, оскільки саме людина є онтологічною основою для концептуалізації та семантико-стилістичної індивідуалізації світу.

Література

1. Будаев Э.В. Становление когнитивной теории метафоры / Э.В. Будаев // Лингвокультурология. – Вып. 1. – Екатеринбург, 2007. – С. 16–32.
2. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 138 с.
3. Гудмен Н. Метафора – работа по совместительству / Н. Гудмен // Теория метафоры: сборник; пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. – М.: Прогресс, 1990. – С. 194–200.
4. Жаботинская С.А. Теория номинации: когнитивный ракурс / С.А. Жаботинская // Вестник МГЛУ. – Выпуск 478. – М.: Московский гос. лингвистический ун-т, 2003. – С. 145–164.
5. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ: типы фреймов / С.А. Жаботинская // Вісник Черкаського університету. – Випуск 11. – Черкаси, 1999. – С. 12–25.
6. Капуш А.В. Новоутворення-метафори в сучасній німецькій лексиці суспільно-політичного змісту: номінативний та когнітивний аспекти / А.В. Капуш // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія: Філологія. – 1999. – Т. 2. – № 2. – С. 121–127.
7. Кубрякова Е.С. Краткий словарь когнитивных терминов / Е.С. Кубрякова, В.З. Демьянков, Л.Г. Лузина, Ю.Г. Панкрац. – М.: Филол. ф-т МГУ им. М.В. Ломоносова, 1997. – 245 с.
8. Лакофф Дж. Метафоры, которыми мы живем / Дж. Лакофф, М. Джонсон; пер. с англ. / под ред. и с предисл. А.Н. Баранова. – М.: Едиториал УРСС, 2004. – 256 с.
9. Ніконова В.Г. Художній концепт: процедури реконструкції та моделювання (на матеріалі трагедій В. Шекспіра) / В.Г. Ніконова // Вісник КНЛУ. Сер. Філологія. – 2011. – Т. 14. – № 2. – С. 113–122.
10. Пустовіт Л.О. Словник української поезії другої половини ХХ століття: семантико-функціональний аспект: [монографія] / Л.О. Пустовіт; упоряд.: В.І. Матюша, П.А. Матюша, І.Л. Михно. – К.: Рідна мова, 2009. – 243 с.
11. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2011. – 843 с.
12. Чудакова Н.М. Концептуальная область «неживая природа» как источник метафорической экспансии в дискурсе российских средств массовой информации: дис. ... канд. филол. наук: спец. 10.02.01 / Н.М. Чудакова. – Екатеринбург, 2005. – 277 с.
13. Філософський енциклопедичний словник / В.І. Шинкарук та ін. – К.: Інститут філософії ім. Г. Сковороди НАНУ, 2002. – 742 с.
14. Fauconnier G. Rethinking metaphor / G. Fauconnier, M. Turner // The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought / edited by R. W. Gibbs. – NY: Cambridge University Press, 2008. – P. 53–67.

Джерела ілюстративного матеріалу

(1) «Дзеркало тижня» : суспільно-політичний тижневик / ред. В. Мостовий – К., № 22, 9 червня 2006; (2) № 24, 3 липня 2015; (3) № 47, 6 грудня 2002; (4) № 34, 2 жовтня 2014; (5) № 43, 2 листопада 2001; (6) № 15, 6 січня 2007; (7) № 21, 11 червня 2016; (8) № 19, 29 травня 2015; (9) № 32, 17 вересня 2014; (10) № 25, 4 липня 2008; (11) № 25, 5 липня 2002; (12) № 29, 21 серпня 2014; (13) № 31, 2 вересня 2011; (14) № 8, 2 березня 2012; (15) № 31, 18 серпня 2006; (16) № 27, 18 липня 2008; (17) № 10, 20 березня 2015; (18) № 6, 18 лютого 2005; (19) № 32, 3 вересня 2010; (20) № 2, 18 січня 2002; (21) № 44, 14 листопада 2003; (22) № 16, 11 травня 2016; (23) № 22, 21 червня 2013; (24) № 24, 27 червня 2008; (25) № 17, 17 травня 2013; (26) № 28, 1 серпня 2008; (27) № 42, 15 жовтня 2004; (28) № 21, 12 червня 2015; (29) № 45, 17 листопада 2000; (30) № 6, 20 лютого 2015; (31) № 23, 23 червня 2015; (32) № 35, 3 жовтня 2014; (33) № 5, 8 лютого 2008; (34) № 9, 14 березня 2012; (35) № 26, 7 липня 2006; (36) № 10, 15 травня 2015; (37) № 33, 1 вересня, 2015; (38) № 3, 28 січня 2005; (39) № 40, 17 жовтня 2003; (40) № 36, 14 вересня 2001; (41) № 3, 14 квітня 2015; (42) № 26, 18 липня 2014; (43) № 28, 1 серпня 2008; (44) № 32, 23 серпня 2002; (45) № 16, 2 березня 2012; (46) «Дзеркало тижня» : суспільно-політичний тижневик / ред. В. Мостовий – К., № 20, 6 червня 2014; (47) № 29, 19 серпня 2011; (48) № 43, 10 листопада 2006; (49) № 41, 5 листопада 2010; (50) № 39, 23 жовтня 2014; (51) № 20, 6 червня 2014; (52) № 16, 26 квітня 2013; (53) № 15, 22 квітня 2005; (54) № 22, 15 червня 2015; (55) № 41, 11 листопада 2011; (56) № 35, 6 жовтня 2014; (57) № 28, 6 серпня 2010; (58) № 3, 26 січня 2007; (59) № 19, 29 травня 2015; (60) № 18, 20 травня 2016; (61) № 22, 15 червня 2015; (62) № 29, 21 серпня 2014; (63) № 8, 23 лютого 2001; (64) № 5, 8 лютого 2008; (65) № 32, 28 серпня 2009; (66) № 37, 8 жовтня 2010; (67) № 14, 15 квітня 2005; (68) № 41, 31 жовтня 2008.